כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת עקב ■ י"ז אב ה'תשע"ד ■ 13.08.2014 ■ גליון מס' 287

תפוצה לכל קהילות ישראל

פרשת עקב

יחזור ויתפלל /

משיחותיו של האדמו"ר המקובל מפוריסוב שליט"א*

כתיב (יא, יג) "ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם" ולעיל כתיב (בפ' ואתחנן, ו, ה) "בכל לבבך ובכל נפשך". מבאר 'בעל הטורים' : "בכל לבבכם ובכל נפשכם ונתתי מטר", לומר שאין נענין על המטר אלא אם כן יכוונו להתפלל בכל לב. מכאן, שהתפילה צריך שתהא דווקא בכל לב. מבואר בספה"ק 'מאור עינים' שפעמים יש אדם שמתפלל ואף מכוון פירוש המילים, ומחשבתו מחוברת לדיבור, אך עדיין חסרה כוונת הלב, ותפילה כזו איננה נחשבת לעבודת ד'. מה הוא אפוא הפירוש 'לעבדו בכל לבבכם'? בזוה"ק איתא, שהלב הוא מלך האיברים כולם. משל לאדם שנגזר דינו למיתה, ולאחר זמן באו והודיעוהו שנתבטל גזר הדין. המצב בו הוא נמצא כעת, וכל המצב אשר הרגיש קודם לכן, הרי זה תפס את כל הרגשת לבו וממלא את כל ישותו. ועוד משל בעניין זה, לאדם שעוסק בפרנסתו ומשקיע בו את כל מרצו וכוחותיו, הריהו קשור בפרנסה זו בכל לב ונפש, ובפרט כאשר השקיע את כל הונו וממונו בעסק הזה. כך צריכה להיות עבודת השי"ת, שתהא התפילה "בכל לבבך ובכל נפשך". ומסיים ה'מאור עינים' שאם האדם לא הגיע בעולם הזה לבחינה הזו, יצטרך לשוב ולבוא עוד פעם לעולם. וכמובן, שהכל מאיתו ית', בין ברוחניות ובין בגשמיות. כל מידה טובה וכל מחשבה טובה, צריך שישפיעו לו לאדם מן השמים, וצריך לזה סייעתא דשמיא.

הרמב"ם ז"ל מקשה, היאך ניתן לצוות על האדם מצות אהבת השי"ת, והלא אהבה היא דבר המסור ללב, והיאך ניתן לצוות על כך. מבאר ה'באר מים חיים' במשל למלך שהיה לו בחצרו מעיין אשר ממנו נמשכים מים צלולים וזכים עד מאד. רצה המלך שאנשי מדינתו ייהנו אף הם מן המים הטובים הללו. מה עשה, העמיד ליד המעיין בניין ובו חלונות, באופן שהמים יימשכו מן החלונות החוצה, והודיע לאנשי מדינתו שכל הרוצה יוכל לבוא ולמשוך בצינורות מים מאותם חלונות, וכך יגיעו המים לכל אחד ואחד לבורו בחצרו והכל ייהנו מן המים הזכים הללו. בעלי הדעת שבהם עמדו והכינו צינורות נקיים ובורות נקיים, ללא טיט ולכלוך, ועי"ז זכו לשפע של מים צלולים וזכים. ואילו חסרי הדעת שבהם, אשר גם הם חשקה נפשם במים מהצינורות, לא השכילו להכין צינורות נקיים ובורות נקיים, עמדו והביאו צינורות חלודים והיו בורותיהם מטונפים, והמים שהגיעו אליהם הביאו עליהם מחלות וצרות, ר"ל.

כך, בדומה לזה אחז"ל (יומא ע"ב, ב) לגבי לימוד התורה הק': אמר רבי יהושע בן לוי: מאי דכתיב (דברים ד, מד) "וזאת התורה אשר שם משה", זכה נעשית לו סם חיים, לא זכה נעשית לו סם מיתה. והיינו דאמר רבא: דאומן לה סמא דחייא דלא אומן לה סמא דמותא. עוד אחז"ל (נזיר כג, א) אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב (הושע יד, י) "כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם"? משל לשני בני אדם שצלו את פסחיהן, אחד אכלו לשום מצוה ואחד אכלו לשום אכילה גסה. זה שאכלו לשום מצוה "וצדיקים ילכו בם", וזה שאכלו לשום אכילה גסה "ופושעים יכשלו בם". כך צריך לדעת שהקב"ה משפיע כל הזמן שפע טוב, אלא שהשפעת השפע תלויה באדם עצמו, אילו מחשבות הוא חושב ולהיכן הן נוטות, ועד כמה מחשבותיו הן בענייני עבודת השי"ת, בקיום המצוות ובלימוד התורה הק', או האם מכוון בהם לשם שמים, או שמא כוונתו לפניות ואינטרסים וכדו'. האדם נמשל לבור הזה אשר צריך לנקותו תחילה ואז יהיו מימיו צלולין וזכים, והניקוי הוא עניין התשובה, שצריך לשוב בתשובה שלימה שעי"ז הוא מנקה את בורו, ומוסיף מחשבה טובה בקיום התורה והמצוות ואז יגיע לו שפע מן השמים.

■ עוד בעיתון ■

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

התשובה מצווה או הזדמנות
"התשובה" אינה דבר המובן מאליו - תכמינו מספרים לנו (ירושלמי, מכות פ"ב ה"ו) כי "שאלו לחכמה חוטא מהו עונש?...
המשך בעמ' 2

שו"ת קיץ
האם מותר בשבת להשתמש ב'מאסטר סלייסר' לחיתוך ירקות באופן שהחתיכות יהיו גדולות במיוחד, באופן שאין כאן שום חשש של טוחן?...
המשך בעמ' 3

סיפור לשבת
פנקס החיים והמתים
הסיפור הוא על אמי, אישה צדיקה שכל ימיה עשתה רק טוב לאנשים וגמלה עמם חסדים. מעולם לא הוציאה...
המשך בעמ' 4

שביבים
■ לא יהיה בך עקר
■ שני חרדים מניו ג'רזי הקימו ממרתף ביתם חברה של 40 מיליון דולר
■ מדוע אין מוסלמים ביפן?
המשך בעמ' 5

הרה"ק המגיד מקוז'ניץ זי"ע מבאר, שכאשר האדם מכין את עצמו בתשובה, זוכה עי"ז שעל ידי התורה והמצוות שהוא עוסק בהם מביאים לו מן השמים יראת שמים ואהבת השי"ת. עוד מבאר הרה"ק הנ"ל דזהו שנאמר בפרשה "בכל לבבכם ובכל נפשכם", ובפרשת 'שמע' נאמר גם "ובכל מאודך", והטעם הוא משום שמדובר כאן שהאדם צריך להכין את לבו בתשובה לעבודת השי"ת בכל לבבו ובכל נפשו. ועל ידי תפילה כזו היוצאת מכל הלב זוכה האדם להביא על עצמו את כל ההשפעות, כמ"ש "ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש וכו'".

והנה, הקב"ה ית"ש ברא כאן בעולם הזה דוגמה לשפע הרוחני הנשפע לנו כל הזמן, והדוגמה היא מעיינות המים הקיימים בעולם הזה, המושכים כל הזמן שפע של מים זכים. וכל זאת על מנת ללמדנו ולהראותנו שהוא ית' משפיע שפע כל הזמן, כמו אותם מים זכים וצלולים הנמשכים מן המעיינות כבר אלפי שנים מאז בריאת העולם בלי הפסק רגע, כך נשפע השפע הרוחני מן השמים, והאדם צריך רק להכין את הכלים.

עוד איתא (ברכות לב, ב) אמר רבי חמא ברבי חנינא: אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה, יחזור ויתפלל, שנאמר (תהילים כז, יד) "קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'". ויש להבין מהו עניין זה של 'יחזור ויתפלל'? והלא אם לא רוצים להיענות לתפילתו מן השמים, מה מקום יש לחזור ולהתפלל? אלא, העניין כך הוא. כל תפילה ותפילה מורידה וממשיכה עוד שפע מן השמים, מעט מעט, כל תפילה ממשיכה עוד ועוד, עד שהשפע הזה מגיע למטה, אל האדם. פירוש נוסף הוא, שהתפילה צריכה שתהא מעומק הלב, וכאשר האדם מתפלל שוב ושוב, והלא אין לך אדם שאין לו שעה, בסופו של דבר יזכה להגיע אל התפילה האמיתית, מתוך עומק הלב, או אז ייענה. כן יעזרנו השי"ת שנזכה באמת להגיע לעבוד את השי"ת "בכל לבבך" ונזכה שתתקבלנה כל תפילותינו ברחמים וברצון, אמן.

* ותודה לימינו בקודש, הרב משה מהלר הי"ו

פרשת עקב

התשובה מצווה או הזדמנות

/ הרב יעקב הלוי פילבר

"התשובה" אינה דבר המובן מאליו - תכמינו מספרים לנו (ירושלמי, מכות פ"ב ה"ו) כי "שאלו לחכמה חוטא מהו עונש? אמרה להם: חטאים תרדף רעה, (במדרש הוסיפו: שאלו לתורה חוטא מה עונשו? אמרה: יביא אשם ותכפר לו) שאלו לנבואה חוטא מהו עונשו? אמרה להן: הנפש החוטאת היא תמות, שאלו לקודש' בריך הוא: חוטא מהו עונשו? אמ' להן: יעשה תשובה ויתכפר לו, היינו דכתיב: (טוב וישר ה') על כן יורה חטאים בדרך, יורה לחטאי' דרך לעשות תשובה". מהו הסוד הגדול שיש בתשובה, שלא החכמה, לא התורה ולא הנבואה ידעו את האפשרות הזו, עד שהקב"ה היה צריך לגלות אותה? "תשובה קדמה לעולם" וסודה טמון בבריאת העולם כמו שמובא במדרש (אגדת בראשית א): "בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין וכיוון שראה שלא היה יכול לעמוד במידת הדין לבדה, שיתף עמה מדת הרחמים". אילו היה העולם נברא במידת הדין בלבד היה כל קלקול בעולם בבחינת "מעוות לא יוכל לתקון". סוד התשובה הוא בשיתוף מידת הרחמים, שניתנה לאדם הזדמנות שניה לתקן את המעוות ולחזור בו. אבל האמת היא שסוד התשובה הוא עמוק יותר, גם בעולם הטבע מוצאים אנו את האפשרות לתקן, נייר שנכתבו בו שגיאות אפשר למחוק אותם, כלי שבור אפשר להדביקו, אלא שאחר התיקון אין הדבר המתוקן דומה למצבו קודם הקלקול, אינו דומה נייר מחוק לנייר חלק, וכאן שונה התשובה מכל תיקון אחר כמו שאמר הנביא (ישעיה מד כב): "מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאותיך, שובה אלי כי גאלתיך". וכוונתו היא כמו השמים המכוסים עננים שחורים המכסים את עין השמש ומטילים קדרות ואפילה על העולם, אם לפתע יתפזרו העננים ישובו השמים כבתחילה להיות טהורים כעצם השמים לטוהר. ומהמצב של החטא לא נשאר כל זכר או רושם רע, ואם התשובה היא מאהבה הזדונות שבעברותיו מתהפכים לזכויות.ועל המהפך הזה כתב הרמב"ם (הל' תשובה פ"ז ה"ו): "התשובה מקרבת את הרחוקים - אמש היה זה שנוי לפני המקום, משוקץ ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד".

התשובה היא המפתח לחייו הרוחניים והמוסריים של האדם, כמו שכתב ב"אורות התשובה" (פ"ה ז): "מבלעדי התשובה החיים הרוחניים לא יוכלו להתפתח". וחז"ל הפליגו בחשיבותה ואמרו (יומא פו א-ב): גדולה תשובה ש... שמביאה רפואה לעולם. שמגעת עד כסא הכבוד. שמקרבת את הגאולה. שמארכת שנותיו של אדם. שבשביל יחיד שעשה תשובה מוחלין לכל העולם כולו". וכאן נשאלת השאלה: האם התשובה היא מצוה מתרי"ג מצוות שהאדם חייב בה או שהיא אפשרות שניתנה לאדם בחסד שמים? הרמב"ן בפירושו לכתוב (דברים לא יא) "כי המצוה הזאת ...לא בשמים היא" מתלבט לאיזו מצווה מתכוון הכתוב, האם לכל אחת מתרי"ג מצוות או למצווה מסוימת, ולבסוף הוא מכריע שהכוונה היא למצוות התשובה: "על התשובה הנזכרת (בדברי הכתוב: "והשבות אל לבבך" או הכתוב: "ושבת עד ה' אלקיך") שהיא מצוה שיצווה אותנו לעשות". לפי הרמב"ן התשובה היא אחת מתרי"ג המצוות. ברם לפי הרמב"ם משמע שהתשובה עצמה אינה מצווה אלא רק הוידוי, כמו שכתב בספר המצוות (עשה עג): "הוא הצווי שנצטוינו להודות בחטאים שחטאנו לפניו בדיבור כשנשוב מהם - וזהו הוידוי". וכן בהלכות תשובה אין הרמב"ם כותב שיש מצוה לעשות תשובה אלא כתב: "כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתוודות לפני הא-ל ברוך הוא". מדוע אין הרמב"ם מונה את התשובה עצמה כמצווה? מסביר את הדבר רבי מאיר שמחה מדוינסק בספרו "משך חכמה" (וילך, עמ' שכב) והוא שואל: איך אפשר להחשיב את התשובה למצווה, שהרי התשובה היא שהחוטא לא יוסיף לחטוא עוד, והדרישה הזו קיימת גם בלא מצוות התשובה, שהרי האדם

מצווה ועומד שלא לעבור על מצוות ה' יתברך - האם בשביל שעבר פעם אחת הותר לו, הרי האזהרה הראשונה המונעת אותו שלא לחטוא קודם החטא היא המונעת אותו מחטוא גם אחרי החטא, ואם כך מה חידשה לנו התורה במצוות התשובה? ואכן באיסור לחטוא אין הבדל בין לפני החטא לאחרי החטא, ההבדל הוא שאחרי החטא נוספה לו מצווה נוספת והיא להכיר בחטאו, להתוודות עליו ולבקש מחילה וזהו הוידוי. הראי"ה קוק בספרו "משפט כהן" (עמ' רפח) מסביר שלרמב"ם "התשובה אינה מצוות עשה כי אם עצה של חיבה מאת אבינו שבשמים שידו פשוטה לקבל שבים". ולא שאין מצווה לעשות תשובה, אלא "שהיא כללית וגדולה מאד ולכן אין לה שייכות לתוכן של מצוות עשה" וכוונתו שהרמב"ם בהקדמתו לספר המצוות מביא ארבעה עשר כללים למנין המצוות, והכלל הרביעי שם הוא: "שאין למנות ציווים הנוגעים לכל מצוות התורה כולה", וכיון שהתשובה נוגעת לכל מצוות התורה כולה, אין למנות אותה כמצווה מתרי"ג מצוות. ולכן אין הרמב"ם את התשובה כמצוות עשה אלא רק את הווידוי. ■

שו"ת קיץ

הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

שאלה: לאחרונה נפוץ יותר ויותר השימוש במעבד מזון הידני 'מאסטר סלייסר' במכשיר מכני זה אפשר להכניס ירקות חתוכים ובתוך שניות על ידי סיבוב הסכין באופן ידני, הירקות נחתכים לחתיכות דקות ביותר - במילים אחרות - להכין סלט תוך כמה שניות.

ברור לי כי להשתמש במכשיר זה בשבת - אסור, אע"פ שהוא עובד בצורה ידנית, משום חשש מלאכת טוחן, ואף עובדין דחול, שכל מה שהתירו לחתוך ירקות לסלט הוא רק בסכין רגילה סמוך לסעודה, וגם אז ממליצים לחתוך מעט יותר גדול מהרגיל, ולכן במכשיר זה שהחיתוך נעשה דק דק וכן הוא מכשיר המיועד לטחינה, אין היתר.

שאלתי היא אחרת, לאחר בדיקה שמתי לב כי אם מסובבים את הסכין רק פעמים ספורות, הירקות אינם נחתכים לחתיכות קטנות אלא לחתיכות גדולות מאד, ורק לאחר שממשיכים לסובב את הסכין עוד כמה פעמים רק אז מקבלים את התוצאה של ירקות חתוכים דק דק, ומעוניין אני לדעת האם מותר בשבת להשתמש במכשיר זה לחיתוך ירקות באופן שהחתיכות יהיו גדולות במיוחד (כמו לקחת מלפפון ולפרוס אותו ל-4 חתיכות) באופן שאין כאן שום חשש של טוחן?

תשובה: הנה על אף שנראה לענ"ד שמותר לעשות כך מכל מקום להלכה למעשה לא הייתי מייעץ לך לעשות כך בשבת ואבאר:

הנה גם בביתי מצוי מכשיר כזה, ובדקתי ומצאתי כדבריך שאכן בתחילה לאחר מספר סיבובים מועט הירקות נחתכים לחתיכות גדולות, ורק אם מוסיפים לסובב את הסכין - או אז הירקות נהפכים לסלט ירקות קצוץ דק דק, והנה ברור שלקחת ירקות ולחתוך אותם למספר חתיכות גדולות אין בזה חשש מלאכת טוחן, אלא שיש לדון האם השימוש במכשיר כזה יש בו משום 'עובדין דחול' כמו שפסק השולחן ערוך[א] שאין לחתוך גבינה במגרדת - אף על פי שאין בגבינה חשש מלאכת טוחן מאחר שאינה גדולי קרקע - משום 'עובדין דחול'.

אולם נראה שיש לחלק שרק במקרה שהוא אכן טוחן את הגבינה במגרדת ומשתמש בכך בכלי המיוחד לטחינה אז שייך בזה איסור 'עובדין דחול' מאחר שהוא אכן טוחן בכלי המיוחד לטחינה - אלא שהנטחן אינו ממין ששיך בו מלאכת טוחן, אולם בנידון דידן שהוא לא טוחן כלל אלא רק חותך למספר חתיכות לא יהיה שייך בזה לא מלאכת 'טוחן' ולא 'עובדין דחול', הגע בעצמך, האם יהיה אסור מצד 'עובדין דחול' לקחת מכשיר זה ולהשתמש בו כמעצור לדלת בשבת? וודאי שאין בזה חשש 'עובדין דחול' והוא הדין כאן שהרי משתמש במכשיר זה לחיתוך ירקות ולא לטחינת ירקות. חילוק זה מבואר בתשובה של הגר"מ פיינשטיין זצ"ל באשר למכשיר המיועד לפריסת ביצים[ב].

אולם יש לדון מצד הלכות 'מוקצה' שהרי מכיוון שמכשיר זה מיועד ומיוחד לטחינה וקציצה (שהרי עיקר שימושו הוא לקציצה ולא לחיתוך חתיכות גדולות) אם כן הוא 'כלי שמלאכתו לאיסור' שאסור בטלטול, אמנם מותר לטלטלו לצורך 'גופו' כלומר לצורך מלאכת היתר, וכמו לטלטל פטיש כדי לפצח אגוזים, ומאחר שלפי המבואר לעיל חיתוך הירקות לחתיכות גדולות מאוד הוא מלאכת היתר אם כן גם מצד 'מוקצה' אין לאסור.

אלא שלדעת המשנה ברורה[ג] כל ההיתר לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור לצורך מלאכת היתר הוא רק באופן שאין לו כלי שמלאכתו להיתר בבית, אבל באופן שיש לו כלי שמלאכתו להיתר (מפצח אגוזים) אין לו להשתמש בפטיש לצורך פיצוח האגוזים, ואם כן יש לומר בנידון דידן שמאחר ויש לך סכין רגילה שהיא כלי שמלאכתו להיתר, אין לך להשתמש ב'מאסטר סלייסר' לצורך כך מאחר והוא כלי שמלאכתו לאיסור.

אמנם נראה שמאחר שהמאסטר סלייסר מקל מאוד על החיתוך, ואילו שימוש בסכין הרגילה יגרום ליותר טרחה - אין זה נחשב שיש כלי שמלאכתו להיתר בבית, ורק באופן ששני הכלים ראויים להשתמש בהם באותה מידה - אז שייך דינו של המשנה ברורה ועיין בהערה[ד].

ואם כן, מאחר ואין בנידון שאלתך לא איסור מלאכת טוחן, לא איסור 'עובדין דחול' ואף לא איסור 'מוקצה' – נראה שמותר לעשות כן בשבת.

אולם אף על פי כן אני אומר כן להלכה, אבל לא למעשה, והנני מייעץ לך שלא לעשות כן בשבת, מאחר שמכיוון שעל ידי סיבוב אחד יותר של הסכין אפשר כבר להגיע לתוצאה של חיתוך דק דק, אם כן מי ערב לנו שתדע לעצור בזמן ולא לסובב את הסכין פעם אחת יותר מדי? ואף על ידי מבט מבחוץ קשה להבחין בזה, שפעמים רוב החתיכות נחתכות לחתיכות גדולות אולם יש כבר מספר חתיכות שנחתכו לחתיכות דקות, ואם אכן ייצא שחתכת מספר חתיכות דקות יש בזה כבר חשש גדול של מלאכת 'טוחן' דאורייתא, ולכן על אף שאין אנו גוזרים גזרות מדעתנו, מכל מקום לעניות דעתי המכשלה מצויה, ומטעם זה לבד ראוי להורות לא להשתמש במכשיר זה בשבת בכל אופן.

עוד יש להוסיף שייתכן שיש להגדיר זה כ'מוקצה מחמת חסרון כיס'

ואז אין היתר לטלטלו אף לא לצורך 'גופו' - מלאכת היתר.
ולכן מסקנתי היא לייעץ לא להשתמש בכלי זה בשבת אף לא באופן המתואר בשאלה.

א - סימן שכ"א סעיף י'.
ב - שו"ת אגרות משה או"ח חלק ד' סימן ע"ד מלאכת טוחן אות ד'. ושמא יש להביא ראיה מלשון המ"ב סימן שכ"א ס"ק מ"ה 'אבל כשחותכו בכלי המיוחד לכך נראה דאסור בכל גוונא כשחותכו דק דק' ומשמע שאם מדובר בחתיכות גדולות - אין איסור (ויש לדחות שאה"נ אין איסור טוחן אבל כן יש איסור 'עובדין דחול').
ג - סימן ש"ח ס"ק י"ב ובשער הציון שם אות י"ג.
ד - עיין בשמירת שבת כהלכתה פרק ו' הערה כ' שמסתפק בזה, ויש לצרף לזה דעת השולחן ערוך ופוסקים נוספים שלא פסקו זה להלכה, ובלא"ה יש לפקפק על דברי המשנה ברורה כמבואר בשמירת שבת כהלכתה שם, ומאחר שמדובר באיסור דרבנן - נראה שבהצטרף כל זה - יש למקל על מה לסמוך.

סיפור לשבת

פנקס החיים והמתים*

הסיפור הוא על אמי, אישה צדיקה שכל ימיה עשתה רק טוב לאנשים וגמלה עמם חסדים. מעולם לא הוציאה מפיה דבר שהוא בגדר לשון הרע. הורי כבר חיתנו את ילדיהם. יש להם עשרות נכדים וגם נינים, והם בשלב שבו קוצרים את הנחת. לפני כחמש עשרה שנה ראתה אמי מודעה בעיתון "בקשו רחמים בעבור אישה שנמצאת במצב קשה". היא רשמה את השם בפנקס והחלה להזכיר את השם בתפילותיה. מאז, בכל פעם שראתה שם בעיתון, בלוח מודעות ברחוב או סתם שמעה מחברותיה, היתה כותבת בפנקס ומזכירה בתפילותיה. הזכירה בתפילות היום-יומיות וכן בתהלים שאמרה בכל יום על פי חלוקה לימי השבוע. לאלו נוספו עם הזמן תפילות כמו פרק שירה וכדו'. תוך מספר שנים מנה הפנקס הזה מאות שמות, שאותם הייתה קוראת בכל תפילה, מה שהיה מאריך את זמן התפילה באופן משמעותי ביותר.

אבא נהג להתבדח על המנהג הזה, וטען שאינו מוצא זמן לדבר איתה, כי היא עסוקה ב"פנקס בית החולים" שלה. כך הוא כינה את הפנקס הזה, עם זאת אבי היה הספק הראשי של השמות, שכן המקור היה מהעיתון היומי שעליו היו מנויים, ואבי השיג מודעות "בקשו רחמים" מעיתונים אחרים ומלוחות מודעות בבית כנסת. כזה היה אבי, כשאמי רוצה משהו, הוא ירוץ בשבילה עד קצה העולם.

באחת מסעודות השבת אמר לפתע אבי, שיש סיכוי רב כי חלק מהאנשים הכתובים בפנקס כבר אינם בין החיים. אמי הזדעקה ואמרה: "איך אתה מדבר?" ברגע הראשון הוא השתתק, והיושבים סביב השולחן עיכלו את הדברים. לפתע אמרנו כולנו: הוא צודק, הרי כתובים שם אנשים שלפני חמש עשרה שנה היו זקנים, חלק מהם ודאי כבר נפטרו, והיא עדיין אומרת תהלים לרפואתם... עיניה של אמי התמימה והמקסימה התמלאו דמעות, והיא אמרה: "ככה אתם אומרים... יתכן שהם נפטרו". זה היה רגע כל כך נוגע ללב. אמי, שבעצמה אינה אישה צעירה, הורידה דמעות. היא לא העלתה בדעתה שהאנשים שלשלומם היא מתפללת, נמצאים כבר עשר שנים בעולם אחר. "אבל מה בכך", הוסיפה אמא אחרי דקות אחדות של שתיקה, "איני חושבת שיזיק להם אם אתפלל עליהם, גם בשמים יהיה טוב לנשמתם, אם אתפלל לרפואתם". כולנו פרצנו בצחוק, כאילו היא השמיעה בדיחה. היא כמעט נעלבה, אבל אנחנו חיבקנו ונישקנו אותה באהבה אין קץ. תתפלאו, אבל באותו היום כולנו נרתמנו לגיוס שמות לפנקס בית החולים, שכעת כונה על ידי אבי "פנקס חולים ויזכור" לקול מחאותיה הקלושות של אמי. אבי פשוט נהנה להתבדח ולעשות חשבונות האם יש בפנקס יותר חולים או יותר נפטרים. ערב אחד קיבלה אמי אירוע מוחי. היא הובהלה לבית החולים, והרופאים הודיעו שסיכוייה לחיות - אפסיים. הידיעה התפשטה במהירות בקרב כל בני המשפחה, אחדים רצו לבית חולים ואחרים רצו לבתיהם של רבנים לבקש ברכה.

התקשרנו כמובן לעיתון לפרסם מודעת "בקשו רחמים", ואגב כך, נזכרנו שלמחרת לא יהיה מי שיתפלל עבור החולים והנפטרים בפנקס של אמי. החלטנו לעשות זאת במקומה, שיעמוד הדבר לזכותה. אבי היה אומלל ביותר. קומתו שחה לנוכח מצב אמי. תמיד אמר, שבלעדיה אינו יכול להחזיק רגע, והדבר ניכר היטב. הוא לא תיפקד והסתובב הלום צער. למחרת החמיר המצב, וכמה מאחייני הנשואים החליטו לערוך ערב תפילה לרפואתה. הם תלו מודעות בשכונה וקבעו מקום בבית הכנסת המרכזי. באותו יום ישבנו כל האחיות בבית החולים מחוץ למחלקת טיפול נמרץ והתפללנו. נוכחנו לדעת, שמשימת קריאת שמות החולים והנפטרים גדולה משחשבנו. היינו צריכות לחלק בין שלושתנו את הפנקס, וגם כך תפילתנו ארכה שעה ארוכה מכפי שאנו רגילות. מובן שכל אחת מאיתנו הוסיפה לחלק שלה את שמה של אמי, בתוך שאר חולי ישראל. עצרת התפילה נועדה לשמונה בערב. בשעה שמונה וחמש דקות יצאו הרופאים והודיעו לנו שאמנו גוססת. הם אפשרו לנו להיכנס. ראינו את מכשירי ההנשמה, ואת קו הדופק שהלך והתעמעם עד שנעשה ישר לחלוטין. אמי השיבה את נשמתה לבוראה. בכינו בכי תמרורים במשך כעשר דקות ואז אמרה אחותי: "צריך להודיע לאנשים שכבר אין על מה להתפלל". היא לקחה את הטלפון וחייגה לבנה, שארגן את העצרת. לפני שסיימה לחייג לקחתי את הנייד וסגרתי אותו. "מדוע את עושה זאת?" שאלה. "שיתפללו" אמרתי. "מגיע לאמא שיתפללו עליה אחרי פטירתה, כפי שעשתה לכל אלפי האנשים הרשומים בפנקס שלה. אחותי התנגדה, אך האחות השלישית, הכריעה את

המשך בעמוד הבא...

הכף לטובתי. "היא צודקת, אם יש משהו בעולם שמגיע לו שהציבור יתפלל עליו גם אחרי פטירתו - זו אמא שהתפללה על ציבור שלם מדי יום ביומו, בלי לדעת אם הם חיים או לא. כעבור רבע שעה צלצל הסלולרי. על הצג הופיע מספר הטלפון של אחייני. תלשתי מידיה של אחותי את הטלפון ועניתי לשיחה: הוא שאל "מה קורה". "לא קורה כלום", אמרתי, מה שהיה נכון במקצת. "יש כאן ציבור גדול שמתפלל על סבתא, אני מקוה שזה יעזור", אמר "מצוין", אמרתי, "שיתפללו, מגיע לה. אני רוצה להשמיע לכם את התפילה", אמר. העברתי את הטלפון למצב רמקול. הוא נכנס לבית הכנסת, ואנחנו שמעו את הזעקות הגדולות: "קל נא רפא נא לה", ושלושתנו התפרצנו בבכי נורא, שלא יכולנו להפסיקו. ידענו היטב שאמנו האהובה אינה בין החיים. בשלב זה התחלתי להרגיש קצת נקיפות מצפון. איני יודעת אם גם אחיותי חשבו כך, אבל הרגשתי שאולי אנחנו משקרות לציבור שלם. החלטתי להמתין שהוא ישוב לדבר ולומר לו שהוא יכול להפסיק את התפילה, כי סבתו כבר אינה בין החיים. אבל הוא לא שב לדבר, ושמענו אותו זועק בקול: "משכיל לדוד בהיותו... קולי אל השם אזעק... אשפוך לפניו... צרתי לפני אגיד", קול התהלים פשוט הרקיע שחקים וחשבתי לנתק ולהתקשר שוב. ובדיוק אז אנחנו רואים תכונה סביבנו, רופאים ואחיות עם ציוד החייאה רצים לחדר של אמא. נכנסתי פנימה וראינו שמיטתה מוקפת רופאים. הבטתי במסך ובאורח פלא ראיתי שם תנועה. אמנם קלושה, אבל תנועה. הם החלו בהחייאה, ואנחנו הורחקנו מהמקום. הצטרפנו לציבור בתפילותיו, בכינו וזעקנו לקב"ה, לא היה איכפת לנו מה קורה סביבנו. לאחר דקות ארוכות יצא הרופא, אותו רופא שהודיע על מצבה הנורא של אמא, והודיע לנו שלאמנו קרה נס, היא אמנם במצב לא קל, אבל יצאה מכלל סכנה". אמא שרדה את האירוע המוחי, חזרה הביתה, ולאחר שיקום מסיבי שארך חודשים היא הולכת, מדברת ומתפקדת באופן המתאים לגילה. היא אמנם נוטלת תרופות מתאימות, אבל מלבד זאת הכל כשורה. ושוב איננו צוחקים על פנקס החולים והנפטרים. אנו יודעים היטב שכל אלפי האנשים שלרפואתם התפללה אחרי פטירתם, באו לפני כסא הכבוד ונשאו תחינה לבורא העולם שישאיר את האשה הזו בחיים. אליהם הצטרפו יושבי הארץ שנשאו תפילה להחלמתה. כמותה, הם לא ידעו שהיה זה אחרי מותה. זה הסיפור ואין צורך להסביר את מוסר ההשכל שלו. רק דבר אחד אוסיף: אמי אינה היחידה שמחזיקה פנקס חולים ונפטרים. כל בנותיה הולכות בעקבותיה, ואולי אחרי קריאת הסיפור הזה - כל בית ישראל.

("האמנתי ואדברה". ומתוך אוצר הסיפורים של יו"ר "עזר מציון", הרב חנניה צ'ולק שליט"א)

שביבים / שאול שיף

לא יהיה בך עקר

/ הרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א*

בפרשתנו פרשת עקב (ז, י"ג-י"ד) כתוב: ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך וגו', לא יהיה בך עקר ועקרה וגו' (דברים ז', י"ג- י"ד).

וקשה, שאם כבר כתוב: "וברך פרי בטנך", ממילא מובן "שלא יהיה בך עקר", ואם כן מדוע כתוב בפסוק הבא: "לא יהיה בך עקר ועקרה"?

ונראה לתרץ בס"ד בחמישה אופנים:

א) י"ל בס"ד שרמז שגם אחרי שיוליד, יוסיף להוליד עוד, ולכן אמר "וברך פרי בטנך", וגם אחרי כן: "לא יהיה בך עקר", שתמשיך להוליד. והבן.

ב) עוד י"ל בס"ד שלפעמים יכול להיות שהקב"ה מברך פרי הבטן, אבל קודם כל יש כמה שנים שהוא עקר, שלא יכול להוליד, ולכן אמר "וברך פרי בטנך", והוסיף "לא יהיה בך עקר", היינו שתוליד מיד. ודו"ק.

ג) עוד י"ל בס"ד ע"פ מה שראיתי בספר "טעם הצבי" שפירש הפסוק כאן, (פסוק י"ד) "ברוך תהיה מכל העמים, לא יהיה בך עקר ועקרה", ע"פ מה דאיתא במדרש (בראשית רבה, פרשה ס', סימן י"ג) "אחותינו את היי לאלפי רבבה" (בראשית כ"ד, ס') וכו', מפני מה לא נפקדה רבקה, עד שהתפלל עליה יצחק, שלא יהיו אומות העולם אומרים תפילתו עשתה פירות, אלא ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו" (שם כ"ה, כ"א) עכ"ל המדרש. וזהו הפירוש, "ברוך תהיה מכל העמים" היינו שאע"פ שתתברך מהגויים, מכל מקום "לא יהיה בך עקר ועקרה", ולא כמו רבקה שנהייתה עקרה בגלל שבירכו אותה גויים, עכ"ד. ולפי זה י"ל שחזר הכתוב לומר "לא יהיה בך עקר ועקרה", אע"פ שכבר אמר "וברך פרי בטנך", לרמז שגם אם "ברוך תהיה מכל העמים", "לא יהיה בך עקר ועקרה". ודו"ק.

ד) עוד נלענ"ד לתרץ בס"ד ע"פ מה שאיתא בגמרא (בכורות דף מ"ד ע"ב) אמר רבי יהושע בן לוי, לא יהיה בך עקר, מן התלמידים, ועקרה, שלא תהא תפלתך עקורה לפני המקום. וכו', ע"כ. ולפי זה אתי שפיר הכפל לשון שחזר ואמר "לא יהיה בך עקר ועקרה", לדרוש הנ"ל. והבן היטב. ומה מאוד ששתי כעת שמצאתי שזכיתי לכוון לדברי המהרש"א בחידושי אגדות בגמרא בכורות (שם) שכתב וז"ל: דכולה קרא יתירה הוא, דכבר כתיב וברך פרי בטנך וגו', שגר אלפיך וגו', דבכללו ודאי שלא תהיה עקר ועקרה ובבהמתך, ועל כן דרשו מיניה עקור מן התלמידים, דהיינו שיהיה לימודך עושה פירות בתלמידים הגונים, וכן תפלתך עושה פירות ונשמעת וכו', עכ"ל. והיינו כנ"ל.

ה) עוד י"ל בס"ד ע"פ מש"כ באור החיים (דברים ז', יד') וז"ל: ברוך תהיה וגו' ומה היא הברכה שלא יהיה וגו', ואמרו בך וגו', פירוש שלא ימצא אדם עקר מעצמו, וכנגד עקרות הבא על ידי חולי, אמר והסיר ה' ממך כל חולי הסובב, ובזה תהיה ניכרת הברכה של לא יהיה בך עקר, כשלא יהיה בישראל אדם שאינו מוליד, עכ"ל. ולפי זה י"ל שאמר: "וברך פרי בטנך", היינו שלא יהיה אדם עקר הבא

על ידי חולי, ואחר כך הוסיף: "לא יהיה בך עקר", היינו שלא יהיה אדם עקר מעצמו, וזהו לא יהיה "בך" עקר, וכנ"ל. ודו"ק.

ו) ובני היקר הרב שלמה הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס "אשר לשלמה", תירץ, שבתחילה אמר: "וברך פרי בטנך", ואחרי כן אמר: "ברוך תהיה מכל העמים", והיינו אפילו שתהיה ברוך מכל העמים, לא ישלוט בך עין הרע, ולא יהיה בך עקר ועקרה, ולכן חזר ואמר "לא יהיה בך עקרה ועקרה", לומר שלא ישלוט בך עין הרע, ותמשיך להתברך בבנים, אע"פ שברוך תהיה מכל העמים. ודו"ק.

* מחבר ספר "גם אני אודך".

שני חרדים מניו ג'רזי הקימו ממרתף ביתם חברה של 40 מיליון דולר

במשרד חשוך, מאובטח על ידי חיישנים, יושבים שמונה צעירים עטויי כיפות מול מסכי מחשב ומסננים כרטיסי מתנות (Gift cards שטעונים בסכומי כסף ומאפשרים רכישות בחנויות שונות) בשווי מאות אלפי דולרים. כל אחד מהבחורים הצעירים, חלקם אפילו לא בני 20, עמלים על רכישה של כרטיסים באינטרנט, וקטלוגם לתוך הכספת הענקית של המשרד בה מחכים כרטיסי מתנה בשווי 3 מיליון דולר, לבעליהם החדשים.

לאחר מכן, מוצאות הוראות לחדר הקבלה וההפצה הממוקם מתחת לתא הכספת, שם חבורה נוספת של חובשי כיפות שולחים את הכרטיסים אל יעדם. כרטיסי המתנה חדשים שנקנו, נסרקים על מנת להעריך את ערכם, מקוטלגים ומוענק להם ברקוד על מנת שניתן יהיה לחפש אותם בקלות בהמשך. "אתה חייב למצוא את הכרטיס המדויק ואתה חייב למצוא אותו מהר", אומר אליוט בוהם, מנכ"ל ומייסד CardCash.com, חברה מניו ג'רזי, שהרוויחה 56 מיליון דולר בשנה שעברה מקניה ומכירה מחדש של גיפט קארדס שאף אחד לא רצה בהם. "כרטיסי מתנה הם הזהב החדש", אומר בוהם בן ה-33. "זה יותר מזהב", מתעקש שותפו וחברו הטוב, מרק אקרמן בן ה-31. אבל כמו כל זהב, חייבים לכרות אותו ולעבד אותו. המערכת האלקטרונית הגדולה הזו, עדיין דורשת עבודת שיוף רבה, כפי שעושה אמזון.

שני החרדים הצעירים מברוקלין השיקו את המיזם שלהם ב-2008, בעיצומו של המיתון בארה"ב, קנו כרטיסים של אנשים אחרים דרך האינטרנט, בכמה דולרים פחות מערכם, בהנחה כי אנשים יעדיפו לקבל 89 דולר ביד מאשר להחזיק בכרטיס שמאפשר להם לקנות מוצרים בשווי 100 דולר מחנות שכלל אינה מעניינת אותם. לאחר מכן הם מכרו אותם בכמה דולרים יותר מהמחיר בו קנו, אך עדיין נמוך מהשווי שלהם. היום עם 8% רווח, החברה מצפה לגרוף 120 מיליון דולר עד סוף השנה.

נראה כי יש להם הרבה מאוד מרחב לגדול בו. השנה צפויים הצרכנים בארה"ב להוציא כ-79 מיליארד דולר על כרטיסי מתנות. השימוש בכרטיסים דיגיטלים ומתנות דיגיטליות, אמור להכפיל עצמו במהלך שלוש השנים הקרובות, אך הם עדיין מפגרים אחרי המקבילים הפיזיים שדורשים עובדים, מיון, מכירה והפצה. לפני כניסתו אל עסקי הכרטיסים, השתכר בוהם ממכירה של מכשירי חשמל מוזלים. "אני צייד דילים מטבעי", הוא אומר. אקרמן עבד בסוכנות נדל"ן בברוקלין וסחר במניות מהצד. ניסיונו עם השווקים ועם שינויי מחירים היה בעל ערך רב ל-CardCash. "אלגוריתם התמחור הוא שילוב של טכנולוגיה והמוח של מרק", מסביר בוהם. פעם אחת, באחד החגים, מצאו עצמם שני חברי הילדות עם כמויות של כרטיסי מתנות לא נחוצים. כשניסו למכור אותם, מצאו רק מספר זעום ולא אמין של שווקים אונליין שעסקו בתחום, והחליטו לבנות שוק משל עצמם. "המשפחות שלנו אמרו, מה? אתם תצטרכו למכור כרטיסים בשווי של 60 אלף דולר כדי להרוויח בסך הכל 3,000 או 4,000 דולר", משחזר אקרמן. היום הם יכולים למכור את הכמות הזו בדקות.

בוהם הוסיף את הכסף שקיבל מחתונתו, לחסכונותיו של אקרמן - בסכ"ה 24 אלף דולר. השניים בנו אתר ואת שאר הכסף הוציאו על קניית כרטיסים ועבדו 18 שעות ביום מהמרתף של בוהם. אך הכסף היה כאב ראש מידי. הם לא יכלו לקנות כרטיסים חדשים ללא הכנסות. "היינו צריכים למכור לפעמים ללא רווח רק כדי להזרים את המזומנים כדי שנוכל לקנות סחורה חדשה, אומר בוהם. כדי להשאיר את העסק עובד, הם מכרו שם דומיין לחברת השכרת רכב אירופית והכניסו 110 אלף דולר. אחרי שזה לא הספיק, פנו למשפחה וחברים וגייסו בסכ"ה 3 מיליון דולר.

על מנת להראות גדולים יותר ממה שהיו, CardCash הסיטה את הדואר שלה לכתובת נפרדת ושכרה מרכזיה עם 40 טלפנים שפנו ללקוחות. בשנה הראשונה הם הרוויחו מיליון דולר. בשנה השנייה הרווח שילש עצמו וכיום מעסיקה החברה 100 עובדים, כולל כמה בתל אביב. במאי האחרון השתמשה החברה בחלק מהסכומים שצברה על מנת לרכוש את אחת מיריבותיה, Plastic Jungle. "זה היה מאוד מספק", אומר בוהם. "הם היו הפחד הכי גדול שלנו בימינו הראשונים".

לכתבה באתר פורבס ישראל:

http://www.forbes.co.il/news/new.aspx?Pn6VQ=J&0r9VQ=EDLDF

מדוע אין מוסלמים ביפן? / יוסי אגמון

לא תמצאו מוסלמי אחד במתחמי הקניות והבילוי השוקקים ביותר בטוקיו.

האם אי פעם קראתם בתקשורת שמנהיג פוליטי או ראש ממשלה מאומה איסלאמית ביקר ביפן? האם אי פעם נתקלתם בידיעה שהמנהיג של איראן או נסיך מסעודיה ביקר ביפן? כנראה שלא. כי יפן היא מדינה השומרת על עצמה מפני האיסלאם. ביפן יש הגבלות מחמירות על האסלאם, כך שמוסלמים לא 'מתים' להגיע לארץ השמש העולה.

למשל:

- יפן היא המדינה היחידה שאינה מעניקה אזרחות למוסלמים. גם תושבות קבע אינה ניתנת למוסלמים. וחל איסור על הפצת האיסלאם במדינה.
- תושבות ארעית מוענקת למוסלמים ב-2 תנאים מחמירים: הם צריכים לדבר יפנית ומתחייבים לבצע את טקסיהם הדתיים בבתיהם בלבד. מוסלמים אינם יכולים להקים ביפן ארגונים, מסגדים, או לקיים התכנסויות דתיות.
- אין ביפן אוניברסיטה אחת שבה מלמדים או לומדים ערבית או כל שפה איסלאמית. לא תמצאו 'קוראן' אחד ביפן, לא מתורגם ולא בשפת המקור.
- טוקיו היא הבירה היחידה בעולם שאין בה כמעט שגרירויות של מדינות מוסלמיות. רוב המוסלמים שחיים ביפן הם עובדי חברות זרות. בקשות לאשרות לרופאים, למהנדסים או למנהלים מוסלמים, הנשלחים על ידי חברות זרות, נידחות בשנים האחרונות. ובתקנוני רוב החברות היפניות, אין מקבלים מועמדות לעבודה ממוסלמים.

הממשל ביפן אינו מסתיר את דעתו על המוסלמים ואינו מעלה בדעתו לשנות את החוקים המפלים מוסלמים. הרחוב ביפן דוחה אותם גם הוא. רוב בעלי הבתים יתחמקו בכל דרך מלהשכיר בית או דירה למוסלמים. בניין או שכונה שנודע כי חי בה מוסלמי נכנסת לעירנות. אם אישה יפנית מתחתנת עם מוסלמי (נדיר מאוד-מאוד) - היא תיחשב מנודה לנצח. מסכם קומיסו יאגי מאוניברסיטת טוקיו: "הדיעה הרווחת ביפן היא שהאסלאם היא דת צרת אופקים מאוד... וצריך להתרחק ממנה". לכן לא שמענו מעולם על אירוע טרור איסלמיסטי ביפן.

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים בדוא"ל: besod@013net.net